

d.d. 20 september '22

**Vijfde Tussenrapportage 2022
(5^e Turap)**

(18 oktober 2022 Raadsbehandeling)

Inhoudsopgave

1. ALGEMEEN.....	3
2. FINANCIËLE FOTO (SAMENVATTING EN CONCLUSIES)	3
3. RESULTAATGEBIEDEN	4
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	4
Programma 1 Veiligheid	5
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	5
Programma 3 Economie.....	6
Programma 4 Onderwijs.....	7
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	7
Programma 6 Sociaal domein	8
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	10
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	11
Bedrijfsvoering	12
Financiële kengetallen.....	12
BIJLAGE A: EFFECTEN 5^E TURAP 2022.....	16
BIJLAGE B: VERLOOP BUDGETTAIRE RUIMTE	17

Ter inzage: Formele begrotingswijziging met alle mutaties

1. Algemeen

Deze Turap is de vijfde tussenrapportage van 2022. In deze Turap zijn, waar nodig, de budgetten van 2022 en volgende jaren al beoordeeld aan de hand van de vastgestelde begroting 2022.

De bestuurlijke (tussen)rapportage (Turap) is het instrument om:

- **Tussentijds te rapporteren over de geconstateerde afwijkingen** op de programmabegroting (beheertechnische en planningstechnische aanpassingen) en de eventuele financiële consequenties daarvan (begrotingswijziging).
- **Om uw raad "periodiek" te informeren** over de financiële stand van zaken over het huidige (2022) boekingsjaar.

2. Financiële foto (samenvatting en conclusies)

Deze 5^e Turap 2022 laat een positieve financiële bijstelling zien ad. € 276.000 (bijlage A) voor het jaar 2022. Het saldo voor deze Turap is positief doordat een totale onttrekking van € 632.602 wordt gedaan uit de volgende reserves:

€ 70.000 uit de bestemmingsreserve Buitenonderhoud schoolgebouwen

€ 517.602 uit de algemene reserve Sociaal domein

€ 45.000 uit de algemene reserve vrij besteedbaar

€ 632.602 totaal onttrokken uit de reserves

Na verwerking van deze 5^e Turap 2022 sluit het financiële beeld van de gemeente Waalre met een **negatief saldo** ad. € 25.000 voor 2022.

Onderstaand overzicht geeft een financieel inzicht van het geprognosticeerde resultaat voor het jaar 2022. Een tussentijds beeld waarbij op de verschillende budgetten nog ontwikkelingen plaats gaan vinden gedurende 2022.

Het meerjarenbeeld 2023-2025 wordt in deze 5^e Turap 2022 niet meer aan u gepresenteerd. De programmabegroting 2023-2026 wordt volgens de planning medio september aan u toegezonden en is leidend voor de meerjarencijfers.

Financiële uitkomst na verwerking 5e Turap 2022	2022	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>		
Saldo begroting:		
Primaire begroting 2022	17	V
1e begrotingswijziging 2022 (o.a. sept circulaire)	430	V
6e Turap 2021 (2e wijz. 2022)	50	V
Onvoorziene lasten structureel 2022 - 2025	90	V
Eenmalig onvoorzien 2022	100	V
Totaal besteedbaar	687	V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2022		
1e turap 2022	-25	N
2e en 3e turap 2022	-400	N
4e turap 2022	-563	N
5e turap 2022	276	V
Totaal mutaties onvoorzien	-712	N
Resultaat na verwerking 5e turap 2022	-25	N

3. Resultaatgebieden

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

0.1 Benoeming vertrouwenscommissie nieuwe burgemeester

Op 10 mei van dit jaar heeft de raad besloten om de vertrouwenscommissie voor de benoeming van de burgemeester in te stellen.

Bij dat besluit heeft de raad een eenmalig budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de aan de procedure benoeming van de burgemeester verbonden kosten, ten laste van de post eenmalig onvoorzien.

Deze kosten bestaan uit:

- Externe ondersteuning van de commissie, door training in het voeren van sollicitatiegesprekken;
- Assessment van de kandidaten;
- Externe vervanging van de griffier ten behoeve van andere taken;
- Huur van gesprekslocaties en eventueel bijbehorende overnachting door de leden;
- Extra toelage van € 128,23 per maand voor de leden van de vertrouwenscommissie, conform Artikel 3.1.2. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 50.000 (incidenteel nadeel)

0.2 Dagelijks onderhoud Huis van Waalre

Door een aantal flinke (dure) storingen in het klimaatsysteem, is er meer geld dan verwacht uitgegeven aan dit systeem.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 30.000 (incidenteel nadeel)

0.4 Begeleiding voormalig personeel.

In verband met begeleiding en vertrek van een medewerker is éénmalig extra budget nodig.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 30.000 (incidenteel nadeel)

0.4 Ophogen budget uitbesteden salarisadministratie.

Per 1 februari 2022 is de salarisadministratie uitbesteed. Dit om kwetsbaarheid in dit proces te verkleinen en toekomstbestendig te zijn. Dit vraagt om extra kosten, waaronder eenmalige opstartkosten. De structurele verhoging is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 20.000 (incidenteel nadeel)

0.4 Kerstpakketten en (kerst)bijeenkomsten

Door de coronacrisis zijn de afgelopen jaren geen bijeenkomsten georganiseerd, daardoor is er dit jaar extra behoefte aan samenzijn met alle collega's. Door hybride werken, is het belangrijk om een paar keer per jaar organisatie brede bijeenkomsten te organiseren.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 10.000 (incidenteel nadeel)

0.7 Meicirculaire gemeentefonds

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Voor de jaren 2023 e.v. worden de bedragen verwerkt in de begroting 2023. Deze mutatie gaat over de aanpassingen voor de begroting 2022.

Op basis van het regeerakkoord komen de volgende extra bedragen voor 2022 naar de gemeente Waalre toe.

Totale aanpassing algemene uitkering voor 2022 t.o.v. vorige raming voor 2022	1.337.000
Taakmutaties:	
Energietoeslag	-402.000
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	-172.000
Extra capaciteit BOA's	-32.000
Blijft: vrij te besteden	731.000

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 1.337.000 (incidenteel voordeel) en € 606.000 (incidenteel nadeel), per saldo € 731.000 voordeel

Programma 1 Veiligheid

N.v.t.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Aanleg en onderhoud straten en pleinen

Aan de hand van de inspectie van het totale wegareaal in 2021 is naar voren gekomen dat het percentage wegen van een slechte kwaliteit (C en D wegen) ten opzichte van 2018 sterk is gestegen van 6% in 2018 naar 12% in 2021. Het percentage wegen van lage (C) te lage (D)kwaliteit is met 12% hoger dan de gewenste 9% (CROW norm). In 2014 en 2018 bedroeg het gezamenlijke percentage C en D respectievelijk 2% en 6%. Reden om dit jaar nog extra onderhoudsmaatregelen uit te voeren om het gewenste kwaliteitsniveau te halen. Met name het herstellen van boomwortelschade in diverse wegen (met name bij trottoirs) zal extra aandacht krijgen. Dit mede met het oog op de toename van het aantal aansprakelijkheidsstellingen door inwoners als gevolg van achterstallig onderhoud c.q. onveilige situaties. Dit vraagt voor dit jaar een extra investering van zo'n 100.000 euro.

Daarnaast zijn extra middelen noodzakelijk als gevolg van de extreme prijsstijgingen (tot nu toe al een prijsstijging van 28%). Dit omvat een bedrag van circa 100.000 euro.

Voor uitvoering van het onderhoudsprogramma in 2022 wordt in totaliteit dus een extra investering gevraagd van € 200.000 en voorgesteld wordt deze te dekken uit de post onvoorzien.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 200.000 (incidenteel nadeel)

2.1 Traverse zuid

Het project Traverse zuid is zowel technisch als financieel nagenoeg afgerond. Het resultaat is een compleet nieuwe woonstraat waarvan de hoeveelheid verkeer is gehalveerd, extra groen is gerealiseerd en een financiële meevaller is behaald van € 400.000 als gevolg van een gunstige aanbesteding. Dit project is gefinancierd vanuit het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) en WBP (Wegenbeheersplan). Voorgesteld wordt om het overschot volledig terug te storten in het bestaande krediet WBP aangezien de kosten voor het aanbrengen van de verhardingen, in verhouding tot de uitgaven van de riolering, hoger zijn uitgevallen. Daarmee wordt er in het WBP financiële ruimte gecreëerd om de prijsstijgingen van diverse projecten op te vangen. Als voorbeeld zijn dit het groot onderhoud van de Mgr. Bannerberglaan en het vervangen van diverse fietspaden.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties

2.1 Vervangen fietspaden buitengebied

Op basis van de hiervoor genoemde uitgebreide analyse van de weginspectie in 2021 kan worden opgemaakt dat er diverse factoren bijdragen aan achteruitgang in kwaliteit van de verharding.

Veel plaatselijke schades aan trottoirs en fietspaden door boomwortelschades en verouderde asfaltwegen zoals de OL Vrouwedijk, Heikantstraat en in diverse woonwijken, verdienen de komende jaren extra aandacht. In de projectplanning voor de jaren (2026-2037) zijn voornoemde wegen opgenomen om te worden vervangen. Een kwaliteitsimpuls op korte termijn is noodzakelijk om niet af te glijden naar een onacceptabel onderhoudsniveau waarbij de veiligheid van de weggebruiker niet meer kan worden gegarandeerd. Voorgesteld wordt om dit jaar nog de zeer slechte fietspaden te vervangen. Voorgesteld wordt een drietal recreatieve fietspaden: De Frooyen, Gildebosweg en De Hurken te vervangen en de kosten, € 150.000, ten laste te brengen van het bestaande krediet WBP.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties

Programma 3 Economie

N.v.t.

Programma 4 Onderwijs

4.2 Beschikbaar stellen krediet noodlokalen de Wilderen

In de vergadering van 21 juni 2022 is door de raad besloten tot de aanschaf van 2 mobiele noodlokalen in 2022 voor tijdelijke huisvesting bij de Wilderen en deze zo snel mogelijk te plaatsen bij de Wilderen. Hiervoor is een krediet beschikbaar gesteld van € 400.000. De kapitaallasten zijn al opgenomen in de begroting op basis van 20 jaar afschrijven a € 20.000 per jaar.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties

4.2 Beschikbaar stellen krediet verbouwing Brede School Aalst

In de vergadering van 21 juni 2022 is door de raad een krediet van € 70.000 beschikbaar gesteld voor de verbouwing van de Brede School Aalst. Dit krediet wordt gedekt door een bijdrage vanuit de bestemmingsreserve buitenonderhoud schoolgebouwen.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 70.000 (incidenteel nadeel) en € 70.000 (incidenteel voordeel; dekking bestemmingsreserve buitenonderhoud schoolgebouwen), per saldo neutraal

4.2 Integraal Huisvestings Plan uitbreiden met nieuwe leerlingprognose

In de vergadering van 21 juni 2022 is door de raad € 15.000 euro toegekend voor het afronden van het IHP traject met bijbehorende haalbaarheidsonderzoeken en het laten opstellen van een extra leerlingprognose.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 15.000 (incidenteel nadeel)

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

5.3 Uitvoering Cultuurnota Waalre

Voor de toekomstbestendigheid van het Waalres Museum voert Kunstloc Brabant een onderzoek uit. Voor het onderzoek museum is € 5.000 opgenomen bij het instemmen met de Cultuurnota op 8 maart 2022 en de Kaderbrief op 12 juli 2022.

Ook is in de Cultuurnota en de Kaderbrief opgenomen voor de jaren 2022 en 2023 € 20.000 voor de cultuuraanjager en vanaf 2023 structureel € 50.000 voor deelname buitenschoolse cultuureducatie.

De structurele verhoging is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 25.000 (incidenteel nadeel)

Programma 6 Sociaal domein

6.1 Wet inburgering uitvoeringskosten

Het opgenomen budget voor de uitvoeringskosten van de nieuwe wet inburgering is gelijk aan het berekende bedrag voor Waalre in de algemene uitkering, omdat de inbedding en de kosten van deze taak nog niet bekend waren. Inmiddels is duidelijk hoe deze taak wordt ingevuld. De gemeente Veldhoven verzorgt voor Waalre de uitvoeringskosten Wet inburgering. De bestaande samenwerkingsovereenkomst met Veldhoven is uitgebreid met deze taak. Het budget voor 2022 kan verlaagd worden van € 63.220 naar € 34.000. De structurele doorvertaling is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 29.220 (incidenteel voordeel)

6.1 Neffe de Kerk

Tijdens de Covid-19 periode is het aantal deelnemers van de voorliggende dagbesteding verminderd. Het aantal bijeenkomsten van Neffe de kerk is verlaagd naar één keer per week. Er zijn hierdoor in 2022 minder kosten voor de inzet van een beroepsmatige kracht.

Het budget van € 24.000 wordt verlaagd naar € 13.000.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 11.000 (incidenteel voordeel)

6.4 Bijstellen budget Wet Sociale werkvoorziening (Wsw)

In de meicirculaire 2022 is de integratie-uitkering Wsw bijgesteld naar € 1.112.006. De Wsw-middelen worden 1-op-1 doorbetaald aan de Ergon. Het budget wordt opgehoogd van € 1.051.407 naar € 1.112.006. De structurele doorvertaling is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

De dekking voor deze bijstelling zit opgenomen onder *programma 0 Bestuur en organisatie, 0.7 Meicirculaire gemeentefonds* in de extra middelen algemene uitkering.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 60.599 (incidenteel nadeel)

6.6 Wmo vervoersvoorzieningen CVV

Over 2021 is medio 2022 een afrekening ontvangen van contractbeheer Trafficon van ca. € 4.000. Dit bedrag is niet begroot in 2022.

Het totale budget in 2022 voor vervoerskosten is € 150.000. In de gewijzigde begroting 2022 Taxbus is voor perceel 1 voor Waalre opgenomen een bedrag van € 161.538 Dat betekent een tekort van afgerond € 12.000. De structurele doorvertaling is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 16.000 (incidenteel nadeel)

6.6 WMO vervoersvoorzieningen

Er is een toename te zien in de aanvragen van WMO vervoersvoorzieningen. Inwoners kiezen vaker voor een voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget. Dat heeft als gevolg dat de volledige kostprijs van een vervoersvoorziening direct in rekening wordt gebracht. De gemeente betaalt dus direct de aankoopprijs aan de inwoner en deze uitgave drukt op het totale budget. De inwoner heeft de keuzevrijheid voor een wmo-voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget of zorg in natura. In 2022 is bijvoorbeeld een balansrolstoel van € 14.000 bekostigd. Daarnaast hebben er in begin 2022 betalingen plaatsgevonden die nog betrekking hadden over het jaar 2021. Het budget € 280.000 wordt opgehoogd naar € 320.000. Deze ophoging van € 40.000 betreft € 20.000 kosten 2021 geboekt in 2022 + € 20.000 kostenstijging. De structurele doorvertaling van de kostenstijging is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026. De overschrijding in 2022 wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 40.000 (incidenteel nadeel) en € 40.000 (incidenteel voordeel; dekking algemene reserve Sociaal domein), per saldo neutraal

6.6 WMO woonvoorzieningen

In het college van 3 mei 2022 is een voorstel van een complexe woningaanpassing besproken. Het college is akkoord. De kosten van de woningaanpassing zijn door een onafhankelijk medisch en bouwkundig adviseur geraamd op ca. € 55.000. Het budget € 210.000 wordt opgehoogd naar € 265.000. De overschrijding in 2022 wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 55.000 (incidenteel nadeel) en € 55.000 (incidenteel voordeel; dekking algemene reserve Sociaal domein), per saldo neutraal

6.6 WMO huishoudelijke hulp

De afgelopen drie jaar is er een aanzienlijke stijging van aanvragen huishoudelijke hulp. Dit komt onder andere door de invoering van het abonnementstarief CAK. Er is geen inkomenstoets meer, waardoor ook huishoudens met een hoger inkomen en/of vermogen hulp aanvragen. Tevens laten de cijfers van het CBS een toename van vergrijzing in gemeente Waalre zien. Inwoners zijn genooddaakt langer thuis te blijven wonen, een plaatsing in het verpleeghuis is niet mogelijk en wordt uitgesteld. Dit heeft als gevolg dat er meer aanvragen komen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Verder zijn per 1 januari 2022 de tarieven verhoogd, zodat de aanbieders een reëel tarief ontvangen conform de AMvB. Het budget € 1.300.000 wordt opgehoogd naar € 1.460.000. Deze ophoging van € 160.000 betreft € 10.000 meerkosten COVID-19 2021 + € 150.000 kostenstijging. De structurele doorvertaling van de kostenstijging is al meegenomen in de programmabegroting 2023-2026. De overschrijding in 2022 wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 160.000 (incidenteel nadeel) en € 160.000 (incidenteel voordeel; dekking algemene reserve Sociaal domein), per saldo neutraal

6.6 WMO eigen bijdrage

Een inwoner met een WMO indicatie draagt maximaal € 19,00 per maand bij aan eigen bijdrage via het CAK. Er is een toename van het aantal Wmo indicaties. Dit heeft als gevolg dat de inkomsten uit eigen bijdrage stijgen.

Het budget inkomsten € 66.000 wordt opgehoogd naar € 80.000.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 14.000 (incidenteel voordeel)

6.72 Individuele voorzieningen jeugdhulp

Het budget € 2.537.398 wordt opgehoogd met € 262.602 naar € 2.800.000. De overschrijding in 2022 wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.

Dit is hetzelfde bedrag als het resultaat in de jaarrekening 2021, dit kwam ook uit op 2,8 mln. De oorzaak is ook vergelijkbaar, een aantal zeer kostbare individuele trajecten veroorzaakt een groot deel van de kosten: 9 cliënten met een indicatie verblijf en behandeling zijn goed voor 1,2 mln. aan kosten.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 262.602 (incidenteel nadeel) en € 262.602 (incidenteel voordeel; dekking algemene reserve Sociaal domein), per saldo neutraal

6.82 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang

De regio heeft investeringen moeten doen om Jeugdbescherming Brabant overeind te houden (nadeel € 40.800). De prognose voor uitgaven jeugdbescherming en – reclassering in 2022 o.b.v. de uitgaven t/m juni valt lager uit dan de raming (voordeel € 16.100). De samenwerking in DVO21 is uitgebreid met contractmanagement en gegarandeerde ingekochte crisisbedden (nadeel € 5.600). De prognose van Jeugdzorgplus voor 2022 o.b.v. uitgaven t/m juni valt hoger uit dan de raming (nadeel € 17.300).

Het budget € 497.700 wordt per saldo opgehoogd met € 47.600 naar € 545.300.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 47.600 (incidenteel nadeel)

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

7.4 Krediet energie-armoede huishoudens

Uit onderzoek van TNO blijkt dat ongeveer 550.000 huishoudens in Nederland te maken hebben met energiearmoede. Zij hebben een laag inkomen en hoge energiekosten en/of wonen in een huis van lagere energetische kwaliteit en kunnen hun energierekening niet of nauwelijks betalen. Daarom heeft het kabinet begin 2022 reeds € 88.844 beschikbaar gesteld aan gemeente Waalre om deze huishoudens op korte termijn gericht te ondersteunen bij het verlagen van hun energierekening. Omdat in de tussentijd de energierekening nog verder is gestegen, heeft het kabinet aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Voor Waalre is € 154.021 beschikbaar middels een specifieke uitkering in juli 2022.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties ad. € 154.021 (incidenteel nadeel) en € 154.021 (incidenteel voordeel), per saldo neutraal

Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV

8.1 Mediation Landgoed Gildebosch

Omstreeks April is het particuliere project landgoed Gildebosch waarin ontwikkelaar Green2Live en vereniging Gildewoud samen optrekken in een impasse geraakt. Partijen hebben de samenwerking met elkaar beëindigd. Omdat de gemeente ook een belang heeft bij realisatie van het project (enerzijds kwalitatief goede herinvulling aan rand van het dorp, maar ook Natuurmonumenten welke heeft toegezegd opbrengsten te herinvesteren in het Dommeldal) is het een poging waard om te kijken of het mogelijk is partijen weer bij elkaar te brengen. Voor dit mediationtraject is een offerte opgevraagd. De kosten worden geschat op € 4.000.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 4.000 (incidenteel nadeel)

8.1 Aansprakelijkheidsprocedure bouwplan Willibrorduslaan 134

In een raadsinformatiebrief van 20 april 2022 is uw raad voor de laatste keer geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de al lang lopende aansprakelijkheidsprocedure inzake de ontwikkeling van het kleinschalig appartementen-complex op het perceel Willibrorduslaan 134. Het betreft hier een al lang slepend en juridisch complex dossier.

Directe aanleiding was de uitspraak van de Hoge Raad van februari 2022 die een eerdere uitspraak van het Gerechtshof uit 2020 vernietigt en het dossier voor herbehandeling terugstuurt naar het Gerechtshof. Dit betekent een voor alle partijen nog steeds onzekere uitkomst.

Deze vernietiging betekent ook dat betrokken ontwikkelaar DIMA nu recht heeft op teruggave van een eerder toegekende schadevergoeding, inclusief wettelijke rente en proceskosten.

In de raadsinformatiebrief van 22 april 2022 is aangegeven dat een deel van deze aan DIMA verplichte schadevergoeding (op basis van uitspraak Hoge Raad) niet is afgedekt door het restant verzekeringsbedrag, zijnde ca. € 35.000 (teruggave à € 375.000 minus het resterende verzekeringsbedrag à € 340.000). Deze € 35.000 is voor de tijdelijkheid gedekt (voorgefinancierd) vanuit de reguliere begrotingspost 'Bestemmings- en beheersplannen' omdat deze betaling als wettelijke verplichting op korte termijn moest plaatsvinden. In de raadsinformatiebrief is al aangekondigd om dit bedrag met terugwerkende kracht via een Turap uit de algemene reserves te dekken.

Ook zijn er nog extra middelen voor dekking van de nog steeds doorlopende juridische procedure benodigd; met name voor begeleiding van dit dossier door bureau Hekkelman (gemeentelijke huisadvocaat). De bijdragen voor juridische ondersteuning voor de eerste helft 2022 bedragen zo'n € 4.000. Ook komende periode worden weer kosten gemaakt ten behoeve van de hernieuwde rechtsgang, ingeschat op ca. € 6.000 voor het resterende deel van 2022. In deze Turap wordt dan ook omwille van dit dossier € 45.000 euro extra middelen gevraagd (35.000 + 4.000 + 6.000).

De uitspraak van de Hoge Raad, alsmede daardoor de financiële consequenties, was niet voorzien en daarom niet verdisconteert in de begroting 2022.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 45.000 (incidenteel nadeel) en € 45.000 (incidenteel voordeel, dekking algemene reserve), per saldo neutraal

8.1 Inkomsten uit grondverkoop Landgoed Achtervoorde

Ten behoeve van de realisatie van Landgoed Achtervoorde hebben we als gemeente grond ingebracht. Onlangs is deze ook daadwerkelijk aan de ontwikkelende partij geleverd. De opbrengsten zijn € 108.024. Reeds tijdens de besluitvorming over dit project in 2019 heeft de gemeenteraad een tweetal moties aangenomen wat met deze opbrengsten te doen, te weten;

- Motie 2 april 2019; 'De opbrengst moet worden gealloceerd als geld, dat terug moet vloeien naar de natuur. Het college moet met een voorstel hieromtrent komen'.
- Motie 12 november 2019; 'Een speelbos aan te leggen, bijvoorbeeld achter de Brede School Aalst, en hiervoor van de voorziene verkoopopbrengst van landgoed Achtervoorde een substantieel deel in te zetten'.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties

8.2 Bijramen uitgavenkrediet grondexploitatie Trolliuslaan

Voor de grondexploitatie Trolliuslaan heeft u reeds een krediet beschikbaar gesteld, maar deze is niet toereikend voor de volledige uitvoering van het project door tussentijdse wijzigingen en aanpassingen in het plangebied. Voor uitvoering van werkzaamheden in grondexploitatie Trolliuslaan is een aanvulling op het uitvoeringskrediet nodig zodat we de geplande werkzaamheden voor de jaren 2022 - 2024 kunnen uitvoeren. Voor deze jaren is samen € 224.000 nodig.

Met dit bijgestelde krediet is al wel rekening gehouden binnen de grondexploitatie Trolliuslaan en heeft dus geen nadelige financiële consequenties voor de verwachte winst op de betreffende grondexploitatie. Uw raad heeft budgetrecht tot het beschikbaar stellen van het krediet.

Consequentie:

Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties.

Bedrijfsvoering

N.v.t.

Financiële kengetallen

In de Kaderbrief 2022 is met u afgesproken dat we u in de P&C-cyclus van 2022 op de hoogte houden van de voortgang op een drietal kengetallen, namelijk de solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte en hoogte vrije reserves t.o.v. totaal gecalculeerde risico's. Hieronder geven wij u dit inzicht met een kleine toelichting per kengetal.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de gemeente te delen door het balanstotaal. Tijdens de bespreking van de Kaderbief 2022 heeft u aangegeven dat de solvabiliteitsratio minimaal 20% moet bedragen.

Eigen vermogen		
wat	waaruit	bedrag
Eigen vermogen (reserves)	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	9.917.439
aanvullend niet uitgegeven	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	1.000.000
posten onvoorzien	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	190.000
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	16.844
septembercirculaire	1e wijziging 2022	430.564
mutaties op de exploitatie	2e wijziging 2022 6e turap 2021	-239.340
onttrekking uit res. landschappelijke kwaliteiten	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-20.000
scheidingswand Hazzo	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-25.000
Verhoogde inzet BIZOB	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-75.000
Software omgevingswet	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-7.000
Septembercirculaire 2021	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	76.000
Uitbreiding IHP	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-35.000
Hogere bijdrage dierenopvang	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-7.000
Aanbesteding welzijnsactiviteiten GvmW	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-22.000
Uitvoering WvGGZ beleggen bij GGDBZO	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-11.000
Woonplaatsbeginsel jeugd	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	126.000
Vervangen AED's	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-10.000
Uitbreiding toezicht en handhaving kinderopvang	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-12.000
Project energielabel C kantoren	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-3.000
Frictiebudget arbeidsmarkt	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-420.000
onttrekking uit vrije reserve; 100 jaar Waalre	7e wijziging 2022 4e turap	-160.000
Casusregie Veiligheid	7e wijziging 2022 4e turap	-30.000
Exploitatie sporthallen	7e wijziging 2022 4e turap	-115.000
Renovatieadvies RKKV Waalre & kantplanken DVS V	7e wijziging 2022 4e turap	-20.000
2e begrotingswijziging PlusTeam	7e wijziging 2022 4e turap	-13.000
Wmo: vervoersvoorzieningen	7e wijziging 2022 4e turap	-20.000
Wmo: huishoudelijke verzorging	7e wijziging 2022 4e turap	-100.000
Jeugdhulp: individuele voorzieningen	7e wijziging 2022 4e turap	-200.000
Principeverzoek Fr Hendrikstr(de Pracht zuid deel)	7e wijziging 2022 4e turap	-15.000
Integraal onderzoek verlengde Sophiastr-Hutdijk	7e wijziging 2022 4e turap	-50.000
Benoeming vertrouwenscencie nwe burgemeester	8e wijziging 2022 5e turap	-50.000
Dagelijks onderhoud HHvW	8e wijziging 2022 5e turap	-30.000
Begeleiding voormalig personeel	8e wijziging 2022 5e turap	-30.000
Ophogen budget uitbesteden salarisadministratie	8e wijziging 2022 5e turap	-20.000
Kerstpakketten en (kerst)bijeenkomsten	8e wijziging 2022 5e turap	-10.000
Meicirculaire	8e wijziging 2022 5e turap	731.000
Aanleg en onderhoud straten en pleinen	8e wijziging 2022 5e turap	-200.000
Krediet verbouwing Brede School Aalst	8e wijziging 2022 5e turap	-70.000
IHP uitbreiden met leerlingprognose	8e wijziging 2022 5e turap	-15.000
Cultuurmota	8e wijziging 2022 5e turap	-25.000
WI uitvoeringskosten	8e wijziging 2022 5e turap	29.000
Neffe de kerk	8e wijziging 2022 5e turap	11.000
Bijstellen budget Wsw	8e wijziging 2022 5e turap	-61.000
Wmo vervoersvoorzieningen CVV	8e wijziging 2022 5e turap	-16.000
Wmo vervoersvoorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-40.000
Wmo woonvoorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-55.000
Wmo HH	8e wijziging 2022 5e turap	-160.000
Wmo eigen bijdrage	8e wijziging 2022 5e turap	14.000
Jeugdhulp: individuele voorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-262.000
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	8e wijziging 2022 5e turap	-48.000
Mediation Landgoed Gildebosch	8e wijziging 2022 5e turap	-4.000
Aansprakelijkheidsproc bouwpl Willibrordusln134	8e wijziging 2022 5e turap	-45.000
Eigen vermogen na 5e turap 2022		9.791.507

Balanstotaal passiva		
wat	waaruit	bedrag
totaal generaal passiva	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	52.774.550
posten onvoorzien	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	190.000
septembercirculaire	1e wijziging 2022	430.564
mutaties op de exploitatie in het EV	2e wijziging 2022 6e turap 2021	-239.340
mutaties in de voorzieningen	2e wijziging 2022 6e turap 2021	-74.000
onttrekking uit res. landschappelijke kwaliteiten	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-20.000
scheidingswand Hazzo	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-25.000
afschrijvingslasten Michiel de Ruyterstraat	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-23.000
Verhoogde inzet BIZOB	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-75.000
Software omgevingswet	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-7.000
Septembercirculaire 2021	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	76.000
Uitbreiding IHP	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-35.000
Hogere bijdrage dierenopvang	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-7.000
Aanbesteding welzijnsactiviteiten GvmW	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-22.000
Uitvoering WvGGZ beleggen bij GGDBZO	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-11.000
Woonplaatsbeginsel jeugd	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	126.000
Vervangen AED's	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-10.000
Uitbreiding toezicht en handhaving kinderopvang	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-12.000
Project energielabel C kantoren	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-3.000
Frictiebudget arbeidsmarkt	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-420.000
onttrekking uit vrije reserve; 100 jaar Waalre	7e wijziging 2022 4e turap	-160.000
Casusregie Veiligheid	7e wijziging 2022 4e turap	-30.000
Exploitatie sporthallen	7e wijziging 2022 4e turap	-115.000
Renovatieadvies RKVW Waalre & kantplanken DVS V	7e wijziging 2022 4e turap	-20.000
2e begrotingswijziging PlusTeam	7e wijziging 2022 4e turap	-13.000
Wmo: vervoersvoorzieningen	7e wijziging 2022 4e turap	-20.000
Wmo: huishoudelijke verzorging	7e wijziging 2022 4e turap	-100.000
Jeugdhulp: individuele voorzieningen	7e wijziging 2022 4e turap	-200.000
Principeverzoek Fr Hendrikstr(de Pracht zuid deel)	7e wijziging 2022 4e turap	-15.000
Integraal onderzoek verlengde Sophiast- Hudedijk	7e wijziging 2022 4e turap	-50.000
Benoeming vertrouwenscie nwe burgemeester	8e wijziging 2022 5e turap	-50.000
Dagelijks onderhoud HHvW	8e wijziging 2022 5e turap	-30.000
Begeleiding voormalig personeel	8e wijziging 2022 5e turap	-30.000
Ophogen budget uitbesteden salarisadministratie	8e wijziging 2022 5e turap	-20.000
Kerstpakketten en (kerst)bijeenkomsten	8e wijziging 2022 5e turap	-10.000
Meicirculaire	8e wijziging 2022 5e turap	731.000
Aanleg en onderhoud straten en pleinen	8e wijziging 2022 5e turap	-200.000
Krediet verbouwing Brede School Aalst	8e wijziging 2022 5e turap	-70.000
IHP uitbreiden met leerlingprognose	8e wijziging 2022 5e turap	-15.000
Cultuurmota	8e wijziging 2022 5e turap	-25.000
WI uitvoeringskosten	8e wijziging 2022 5e turap	29.000
Neffe de kerk	8e wijziging 2022 5e turap	11.000
Bijstellen budget Wsw	8e wijziging 2022 5e turap	-61.000
Wmo vervoersvoorzieningen CVV	8e wijziging 2022 5e turap	-16.000
Wmo vervoersvoorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-40.000
Wmo woonvoorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-55.000
Wmo HH	8e wijziging 2022 5e turap	-160.000
Wmo eigen bijdrage	8e wijziging 2022 5e turap	14.000
Jeugdhulp: individuele voorzieningen	8e wijziging 2022 5e turap	-262.000
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	8e wijziging 2022 5e turap	-48.000
Mediation Landgoed Gildebosch	8e wijziging 2022 5e turap	-4.000
Aansprakelijkheidsproc bouwpl Willibrordusln134	8e wijziging 2022 5e turap	-45.000
Balanstotaal passiva na 5e turap 2022		51.534.774

Berekening solvabiliteitsratio	
solvabiliteitsratio begroting 2022	20,69%
solvabiliteitsratio na 1e turap	21,26%
solvabiliteitsratio na 2e en 3e turap	20,66%
solvabiliteitsratio na 4e turap	19,54%
solvabiliteitsratio na 5e turap	19,00%
verslechtering ratio 5e turap tov 4e turap	-0,54%

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is en of de gemeente in staat is structurele financiële tegenvallers op te vangen. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2022 heeft uw raad aangegeven dat de structurele exploitatieruimte minimaal 0% moet bedragen.

In deze 5^e turap van 2022 zijn alleen incidentele voor- en nadelen opgenomen. De structurele doorvertaling is opgenomen in de programmabegroting 2023-2026. Hierin is dit kengetal opgenomen.

Hoogte vrije reserves ten opzichte van de totaal gecalculeerde risico's

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2022 heeft uw raad afgesproken dat Waalre streeft naar een financiële buffer van 110% van de totaal berekende risico's. Hierdoor is Waalre beter in staat om risico's op te kunnen vangen.

Dit kengetal wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve vrij besteedbaar en de algemene buffer reserve samen te nemen en af te zetten tegen het totaal van de gecalculeerde risico's. De risico's worden 2x per jaar opnieuw onder de loep genomen, namelijk bij het opstellen van de begroting en bij het opstellen van de jaarstukken. In deze turap is dan ook uitgegaan van de laatst bekende stand uit de jaarstukken 2021.

Het doel van een financiële buffer van 110% is in de jaarstukken 2021 en nu na de verwerking van deze 5^e Turap 2022 niet behaald. Het kengetal is in deze turap dankzij het positieve resultaat van € 276.000 verbeterd t.o.v. de vorige turap, maar nog altijd ver verwijderd van het doel van 110%. Aandacht voor het verbeteren/verhogen van de reserves vrij besteedbaar en bufferreserves blijft dus nodig.

Hoogte vrije reserves		
wat	waaruit	bedrag
Vrije reserves	primitieve begroting 2022	3.659.382
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	16.844
posten onvoorzien	uit geprognostiseerde balans begroting 2022	190.000
septembercirculaire	1e wijziging 2022	430.564
mutaties op exploitatie	2e wijziging 2022 6e turap 2021	-239.340
mutaties op exploitatie	3e wijziging 2022 1e turap 2022	-25.000
mutaties op exploitatie	4e wijziging 2022 2e en 3e turap 2022	-400.000
onttrekking vrije reserve	7e wijziging 2022 4e turap 2022	-160.000
mutaties op exploitatie	7e wijziging 2022 4e turap 2022	-563.000
onttrekking vrije reserve	8e wijziging 2022 5e turap 2022	-45.000
mutaties op exploitatie	8e wijziging 2022 5e turap 2022	276.000
Vrije reserves		3.140.450

Berekening ratio reserves / risico's					
	begroting 2022	na 1e turap	na 2e/3e turap	na 4e turap	na 5e turap
vrije reserves	3.659.382	4.032.450	3.632.450	2.909.450	3.140.450
gecalculeerde risico's	3.752.000	3.752.000	3.752.000	3.752.000	3.752.000
Ratio	97,53%	107,47%	96,81%	77,54%	83,70%

Bijlage A: Effecten 5^e Turap 2022

Financiële uitkomst verwerking 5e Turap 2022		2022
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>		
<u>Programma 0 Bestuur en ondersteuning</u>		
0.1	Benoeming vertrouwenscommissie	-50 N
0.2	Dagelijks onderhoud Huis van Waalre	-30 N
0.4	Begeleiding voormalig personeel	-30 N
0.4	Ophogen budget uitbesteden salarisadministratie	-20 N
0.4	Kerstpakketten en bijeenkomsten	-10 N
0.7	Meicirculaire gemeentefonds	731 V
<u>Programma 1 Veiligheid</u>		
<u>Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat</u>		
2.1	Aanleg en onderhoud straten en pleinen	-200 N
2.1	Traverse Zuid	0
2.1	Vervangen fietspaden buitengebied	0
<u>Programma 3 Economie</u>		
<u>Programma 4 Onderwijs</u>		
4.2	Krediet noodlokalen de Wilderen	0
4.2	Krediet verbouwing Brede school Aalst *	0
4.2	IHP uitbreiden met nieuwe leerlingprognose	-15 N
<u>Programma 5 Sport, cultuur en recreatie</u>		
5.3	Uitvoering cultuurnota Waalre	-25 N
<u>Programma 6 Sociaal domein</u>		
6.1	Wet inburgering uitvoeringskosten	29 V
6.1	Neffe de Kerk	11 V
6.4	Bijstellen budget Wsw	-61 N
6.6	Wmo vervoersvoorzieningen CVV	-16 N
6.6	Wmo vervoersvoorzieningen **	0
6.6	Wmo woonvoorzieningen **	0
6.6	Wmo huishoudelijke hulp **	0
6.6	Wmo eigen bijdrage	14 V
6.72	Individuele voorzieningen jeugdhulp **	0
6.82	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	-48 N
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>		
7.4	Krediet energiearmoede huishoudens	0
<u>Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV</u>		
8.1	Mediation landgoed Gildebosch	-4 N
8.1	Aansprakelijkh. procedure bouwplan Willibrordusstraat 134 ***	0
8.1	Inkomsten uit grondverkoop landgoed Achtervoorde	0
8.2	Bijramen uitgavenkrediet grondexploitatie Trolliuslaan	0
<u>Bedrijfsvoering</u>		
-		
Resultaat 5e Turap 2022		276 V

Toelichting tabel bijlage A

- * dekking uit bestemmingsreserve Buitenonderhoud schoolgebouwen € 70.000
- ** dekking uit algemene reserve Sociaal domein totaal € 517.602
- *** dekking uit algemene reserve vrij besteedbaar € 45.000

Bijlage B: verloop budgettaire ruimte

Hieronder een overzicht van het verloop van de budgettaire ruimte voor 2022.

Financiële uitkomst na verwerking 5e Turap 2022	2022	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>		
Saldo begroting:		
Primaire begroting 2022	17	V
1e begrotingswijziging 2022 (o.a. sept circulaire)	430	V
6e Turap 2021 (2e wijz. 2022)	50	V
Onvoorziene lasten structureel 2022 - 2025	90	V
Eenmalig onvoorzien 2022	100	V
Totaal besteedbaar	687	V
<u>Mutaties ten laste van onvoorzien 2022</u>		
1e turap 2022	-25	N
2e en 3e turap 2022	-400	N
4e turap 2022	-563	N
5e turap 2022	276	V
Totaal mutaties onvoorzien	-712	N
Resultaat na verwerking 5e turap 2022	-25	N